

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. balandžio 14 d.*

Byloje C-6/03

dėl *Verwaltungsgericht Koblenz* (Vokietija) 2002 m. gruodžio 4 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2003 m. sausio 8 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Deponiezweckverband Eiterköpfe

prieš

Reino kraštą-Pfalcą,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues (pranešėjas), M. Ilešič ir E. Levits,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer,
posėdžio sekretorė K. Sztranc, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2004 m. rugsėjo 15 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

- *Deponiezweckverband Eiterköpfe*, atstovaujamos *Rechtsanwälte* W. Klett, G. Moesta ir A. Oexle,
- Reino krašto-Pfalco, atstovaujamo P. Delorme, padedamo *Rechtsanwalt* D. Sellner,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos W.-D. Plessing, M. Lumma ir A. Tiemann,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos H. G. Sevenster,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl ir M. Hauer,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos U. Wölker ir M. Konstantinidis,

susipažinęs su 2004 m. lapkričio 30 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL L 182, p. 1, toliau – direktyva) 5 straipsnio bei EB 176 straipsnio ir proporcingumo principo išaiškinimu.

- 2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp asociacijos *Deponiezweckverband Eiterköpfe* (toliau – *Deponiezweckverband*) ir Reino krašto-Pfalco dėl leidimo eksploatuoti sąvartyną.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

- 3 Bendrijos aplinkos politikos srityje EB 176 straipsnis numato:

„Pagal 175 straipsnį patvirtintos apsaugos priemonės neužkerta kelio jokiai valstybei narei toliau laikytis ar imtis griežtesnių apsaugos priemonių. Tokios priemonės privalo atitikti šią Sutartį. Apie jas pranešama Komisijai.“

- 4 Direktyva buvo priimta remiantis EB sutarties 130s straipsnio 1 dalimi (dabar – EB 175 straipsnio 1 dalis).

- 5 Direktyvos 1 straipsnio 1 dalis numato:

„Siekiant vykdyti Direktyvos 75/442/EEB, ypač jos 3 ir 4 straipsnių, reikalavimus, šios direktyvos tikslas – atliekoms bei sąvartynams taikant griežtus eksploatacijos ir techninius reikalavimus, numatyti priemonės, tvarką ir gaires, kurios padėtų užkirsti kelią arba kuo labiau sumažintų neigiamą poveikį aplinkai, ypač paviršinių ir

požeminių vandenių, dirvožemio ir oro taršai, aplinkai pasauliniu mastu, įskaitant šiltnamio efektą, ir atliekų sąvartynų keliamą pavojų žmonėms, kylantį šalinant atliekas į sąvartyną ir vėliau per visą sąvartyno veikimo laiką.“

- 6 Direktyvos 2 straipsnio a punktas „atliekas“ apibrėžia kaip bet kurias medžiagas ar daiktus, kuriems taikoma 1997 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 75/442/EEB dėl atliekų (OL L 194, p. 39). Pastaroji savo pirmo straipsnio a punkte „atliekas“ apibrėžia kaip „bet kokias medžiagas ar daiktus, kurių atliekų turėtojas atsikrato arba privalo atsikratyti pagal galiojančius nacionalinės teisės aktus“.
- 7 „Komunalinės atliekos“ direktyvos 2 straipsnio b punkte apibrėžtos kaip „buitinės ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į buitines atliekas“.
- 8 Pagal direktyvos 2 straipsnio m punktą „biologiškai skaidomos atliekos“ yra „bet kokios atliekos, kurios gali būti suskaidytos anaerobiniu ir aerobiniu būdu, pavyzdžiui, maisto ir sodo (daržo) atliekos, popierius ir kartonas“.
- 9 Direktyvos 3 straipsnio 1 dalis nustato:

„Valstybės narės taiko šią direktyvą visiems sąvartynams, kuriems tinka 2 straipsnio g punkte pateiktas apibrėžimas.“

10 Pagal direktyvos 5 straipsnio 1 ir 2 dalis:

„1. Nė vėliau kaip per dvejus metus nuo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos valstybės narės sukuria nacionalinę strategiją, kaip sumažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį, ir apie ją praneša Komisijai. Strategijoje nurodomos priemonės, kaip panaudojant antriniu būdu, kompostuojant, gaminant biologines dujas ar regeneruojant medžiagas bei energiją vykdyti šio straipsnio 2 dalyje numatytas užduotis. <...>

2. Strategija užtikrina, kad:

- a) ne vėliau kaip per penkerius metus nuo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų komunalinių atliekų kiekis bus sumažintas iki 75 %, skaičiuojant nuo bendrojo biologiškai skaidomų komunalinių atliekų kiekio (pagal svorį), susidariusio 1995 m. arba paskutiniaisiais metais prieš 1995 m., kai jau buvo rengiami standartiniai Eurostato duomenys;
- b) ne vėliau kaip per aštuonerius metus nuo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų komunalinių atliekų kiekis bus sumažintas iki 50 %, skaičiuojant nuo bendrojo biologiškai skaidomų komunalinių atliekų kiekio (pagal svorį), susidariusio 1995 m. arba paskutiniaisiais metais prieš 1995 m., kai jau buvo rengiami standartiniai Eurostato duomenys;
- c) ne vėliau kaip per penkiolika metų nuo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų komunalinių atliekų kiekis bus

sumažintas iki 35 %, skaičiuojant nuo bendrojo biologiškai skaidomų komunalinių atliekų kiekio (pagal svorį), susidariusio 1995 m. arba paskutiniaisiais metais prieš 1995 m., kai jau buvo rengiami standartiniai Eurostato duomenys.

<...>“

- 11 Direktyvos 6 straipsnio a punktas patikslina:

„Valstybės narės imasi priemonių, kad:

- a) sąvartynuose būtų šalinamos tik apdorotos atliekos. Šios nuostatos galima netaikyti inertinėms atliekoms, kurių apdoroti techniškai neįmanoma, ir visoms kitoms atliekoms, kurių apdorojimas nemažina jų kiekio arba pavojaus žmonių sveikatai ar aplinkai ir nepadeda siekti šios direktyvos 1 straipsnyje numatytų tikslų.“

- 12 Direktyvos 18 straipsnyje nustatyta ir 5 straipsnyje paminėta data yra 2001 m. liepos 16 diena. Iki šios datos vėliausiai valstybės narės turi perkelti direktyvą į nacionalinę teisę.

Nacionalinė teisė

- 13 2001 m. vasario 20 d. Nutarimas dėl ekologiško komunalinių atliekų šalinimo (*Verordnung über die umweltverträgliche Ablagerung von Siedlungsabfällen*), (BGBl. 2001 I, p. 305; toliau – 2001 m. Nutarimas) buvo priimtas siekiant perkelti direktyvą į Vokietijos nacionalinę teisę.
- 14 „Komunalinės atliekos“ 2001 m. Nutarimo 2 straipsnio 1 punkte yra apibrėžtos, kaip „buitinės ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ir sudėtimi yra panašios į buitines atliekas“.
- 15 „Atliekos, kurios gali būti šalinamos kaip komunalinės atliekos“ 2001 m. Nutarimo 2 straipsnio 2 punkte yra apibrėžtos kaip „atliekos, kurios dėl savo pobūdžio ir sudėties gali būti šalinamos kartu su komunalinėmis atliekomis ar kaip tokios, pavyzdžiui, nuosėdų dumblas iš miesto nuotekų vandens valymo stočių ar mažiau užteršto nuotekų vandens, fekalinės medžiagos ir jų nuosėdos, vandens valymo stočių nuosėdos, po vandens valymo atsiradęs dumblas, statybų atliekos ir atliekos susijusios su gamyba <...>“.
- 16 Šio nutarimo 3 straipsnio 3 dalis numato:

„Komunalinės atliekos ir atliekos, kaip apibrėžta 2 straipsnio 2 punkte, išskyrus mechanškai-biologiškai apdorotas atliekas, gali būti šalinamos sąvartyne, tik jei jos atitinka 1 priede apibrėžtus atliekų priimtinumą į I arba II klasės sąvartynus kriterijus.“

17 To paties nutarimo 4 straipsnio 1 dalis nustato:

„Mechaniškai-biologiškai apdorotos atliekos gali būti šalinamos sąvartyne, tik jei:

<...>

atliekos atitinka 2 priede nustatytus atliekų priimtumo kriterijus <...>.“

18 2001 m. nutarimo 1 priedas numato, kad sąvartynuose rūšiuojant atliekas reikia laikytis šių kontrolinių dydžių:

Nr.	Parametrai	Kontroliniai dydžiai	
		I kategorijos sąvartynas	II kategorijos sąvartynas
2	Pirminės medžiagos sausose nuosėdose esanti organinių medžiagų dalis		
2.01	apibrėžta kaip smalkės	< arba = 3 % masės	< arba = 5 % masės
2.02	apibrėžta kaip BOA (bendroji organinė anglis)	< arba = 1 % masės	< arba = 3 % masės
4	Eliuatų kriterijai		
4.03	BOA	< arba = 20 mg/l	< arba = 100 mg/l

- 19 To paties nutarimo 2 priedas nustato, kad sąvartynuose rūšiuojant jau mechaniškai-biologiškai apdorotas atliekas reikia laikytis šių kontrolinių dydžių:

Nr.	Parametrai	Kontroliniai dydžiai
2	Pirminės medžiagos sausose nuosėdose esanti organinių medžiagų dalis, apibrėžta kaip BOA	< arba = 18 % masės
4	Eliuatų kriterijai	
4.03	BOA	< arba = 250 mg/l
5	Pirminės medžiagos sausų nuosėdų biologinis skaidomumas, apibrėžtas kaip aerobinė veikla (AT4) arba kaip dujų susidarymo lygis fermentacijos bandymuose (GB21)	< arba = 5 mg/g < arba = 20 l/kg

- 20 2001 m. Nutarimas įsigaliojo 2001 m. kovo 1 dieną. Kaip pereinamojo laikotarpio taisyklė, šio nutarimo 6 straipsnis numato, kad esant tam tikroms sąlygoms, šių kriterijų neatitinkančių atliekų šalinimas sąvartynuose gali būti leidžiamas iki 2005 m. gegužės 31 d., o atitinkantis šias sąlygas atliekų kaupimas senuose sąvartynuose, neatitinkančiuose šių sąlygų gali būti leidžiamas iki 2009 m. liepos 15 dienos.

Pagrindinis ginčas ir prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateikti klausimai

- 21 Ieškovė pagrindinėje byloje *Deponiezweckverband* yra Mayen-Koblenz ir Cochem-Zell *Landkreise* (administraciniai vienetai) bei Koblenco miesto asociacija, eksploatuojanti centrinę *Eiterköpfe* sąvartyną. Ji nori, kad atsakovė pagrindinėje

byloje – Reino kraštas-Pfalcas – po 2005 m. gegužės 31 d. ir vėliausiai iki 2013 m. gruodžio 31 d. leistų užpildyti dvi sąvartyno sekcijas atliekomis, kurios iš anksto buvo apdorotos tik mechanškai. Reino kraštas-Pfalcas tvirtina, kad nacionalinės teisės aktai to neleidžia.

- 22 *Verwaltungsgericht Koblenz*, sprendamas šį ginčą, suabejojo nacionalinės teisės aktų atitiktimi direktyvos 5 straipsnio 1 ir 2 daliai bei Bendrijos proporcingumo principui. Jis nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, pateikdamas šiuos klausimus:

- „1) Ar Direktyvos dėl atliekų sąvartynų 5 straipsnio 1 dalis ir Bendrijos taisyklės dėl sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekio sumažinimo strategijos turi būti aiškinamos taip, kad, remiantis EB 176 straipsniu ir nukrypstant nuo direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje minimų priemonių, t. y. sąvartyne šalinamų biologiškai skaidomų komunalinių atliekų kiekio sumažinimo iki tam tikro procentinio dydžio pagal svorį, skaičiuojant nuo bendro biologiškai skaidomų komunalinių atliekų kiekio, susidariusio atitinkamais kalendoriniais metais, šias priemones galima sugriežtinti nacionalinėmis priemonėmis, skirtomis Bendrijos taisyklėms perkelti ir nustatančiomis, kad komunalinės atliekos ir atliekos, kurios gali būti šalinamos kaip komunalinės atliekos, sąvartynuose gali būti šalinamos, tik jei laikomasi nurodyto „pirminės medžiagos sausose nuosėdose esančios organinių medžiagų dalies“ – smalkių ar bendrosios organinės anglies (BOA) – kriterijaus?
- 2) a) Jei į pirmą klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje nustatytos Bendrijos taisyklės turi būti aiškinamos taip, kad jose nustatyti reikalavimai, t. y.:

— 75 % pagal svorį nuo 2006 m. liepos 16 d.,

— 50 % pagal svorį nuo 2009 m. liepos 16 d. ir

— 35 % pagal svorį nuo 2016 m. liepos 16 d.,

nepažeidžiant Bendrijos proporcingumo principo, yra įvykdyti nacionalinės teisės akte, numatančiame, jog reikia, kad nuo 2005 m. birželio 1 d. komunalinių atliekų ir atliekų, kurios gali būti šalinamos kaip komunalinės atliekos, pirminės medžiagos sausose nuosėdose esanti organinių medžiagų dalis būtų mažesnė arba lygi 5 % masės, kai ji apibrėžta kaip smalkės, ir mažesnė arba lygi 3 % masės, kai ji apibrėžta kaip BOA, ir kad mechanškai-biologiškai apdorotas atliekas senuose sąvartynuose nuo 2001 m. kovo 1 d. būtų galima šalinti ne ilgiau kaip iki 2009 m. liepos 15 d., o konkrečiais atvejais – ilgiau, jeigu pirminės medžiagos sausose nuosėdose esanti organinių medžiagų dalis yra mažesnė arba lygi 18 % masės, kai ji apibrėžta kaip BOA, ir pirminės medžiagos sausų nuosėdų biologinis skaidomumas yra mažesnis arba lygus 5 mg/g, kai jis apibrėžtas kaip aerobinė veikla (AT₄), arba lygus ar mažesnis nei 20 l/kg, kai jis apibrėžtas kaip dujų susidarymo lygis fermentacijos bandymuose (GB₂₁)?

- b) Ar Bendrijos proporcingumo principas suteikia didelę, ar ribotą diskreciją vertinant poveikį tuomet, kai iš anksto termiškai ar mechanškai-biologiškai apdorotos atliekos išverčiamos ant neapdorotų atliekų? Ar iš proporcingumo principo galima daryti išvadą, kad iš anksto tik mechanškai apdorotų atliekų sukeltą pavojų galima kompensuoti kitomis apsaugos priemonėmis?”

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

- 23 Teisingumo Teismo kanceliarijai 2004 m. gruodžio 27 d. pateiktu dokumentu, papildytu 2005 m. vasario 16 d. laišku, *Deponiezweckverband* paprašė atnaujinti žodinę proceso dalį, kad būtų atsižvelgta į tam tikras ekspertų ataskaitas.
- 24 Pagal generalinio advokato išvados 62 punktą „nebuvo pateikta reikiamų įrodymų pradėti atitinkamą tyrimą“, o pagal tos pačios išvados 35 punktą „bylos medžiagoje trūksta techninių ataskaitų <...>“. Vis dėlto *Deponiezweckverband* tvirtina, kad nacionalinio teismo bylos medžiagoje yra penkios ekspertų ataskaitos su generalinio advokato nurodyta informacija. Žodinės proceso dalies atnaujinimas leistų atsižvelgti į šias ataskaitas.
- 25 Teisingumo Teismas gali savo nuožiūra ar generalinio advokato pasiūlymu arba šalių prašymu priimti nutartį dėl žodinės proceso dalies atnaujinimo pagal Procedūros reglamento 61 straipsnį, jeigu jis mano, kad jam nepakanka informacijos ar kad byla turi būti nagrinėjama remiantis argumentu, dėl kurio šalys nepareiškė nuomonės (žr. 2002 m. vasario 19 d. Sprendimo *Wouters ir kt.*, C-309/99, Rink. p. I-1577, 42 punktą ir 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Arnold André*, C-434/02, Rink. p. I-11825, 27 punktą). Vis dėlto šioje byloje Teisingumo Teismas, išklauses generalinį advokatą, mano, kad jis turi visą būtiną informaciją, jog atsakytų į pateiktus klausimus. Todėl prašymas atnaujinti žodinę proceso dalį yra atmestinas.

Dėl prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktų klausimų

- 26 1 ir 2a klausimus reikia nagrinėti kartu, kiek jie susiję su direktyvos išaiškinimu, atsižvelgiant į EB 176 straipsnį. Taip pat kartu reikia nagrinėti 2a ir 2b klausimus, kiek jie susiję su Bendrijos proporcingumo principu.

Priminės pastabos

- 27 Pirmiausia primintina, kad Bendrijos teisės aktai nenumato visiško teisės aktų suderinimo aplinkos srityje. Net jei EB 174 straipsnis nurodo tam tikrus Bendrijų siekiamus tikslus, EB 176 straipsnis numato galimybę valstybėms narėms nustatyti griežtesnes apsaugos priemonės (2000 m. birželio 22 d. Sprendimo *Fornasar ir kt.*, C-318/98, Rink. p. I-4785, 46 punktas). EB 176 straipsnis tokioms priemonėms nustato vienintelį reikalavimą: kad jos būtų suderinamos su EB sutartimi ir kad apie jas būtų pranešta Komisijai.
- 28 Pagal EB 174 straipsnio 2 dalį Bendrijos politika aplinkos srityje siekiama aukšto apsaugos lygio, atsižvelgiant į skirtingų Bendrijos regionų būklės įvairovę. Ši politika grindžiama atsargumo bei prevencijos principais, žalos aplinkai atlyginimo, pirmiausia prie šaltinio, principu ir principu „teršėjas moka“.
- 29 Direktyva buvo priimta remiantis EB sutarties 130s straipsnio 1 dalimi (dabar EB 175 straipsnio 1 dalis), siekiant įgyvendinti tikslus, numatytus EB 174 straipsnyje.

- 30 Iš direktyvos devintos konstatuojamosios dalies ir 1 straipsnio 1 dalies matyti, kad ji siekia ir patikslina Direktyvos 75/442 tikslus, numatydamą priemones, kurios padėtų užkirsti kelią arba labiau sumažintų neigiamą atliekų šalinimo sąvartyne poveikį aplinkai.
- 31 Pagal direktyvos 5 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi sukurti nacionalinę strategiją, kaip sumažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį. Remiantis ta pačia nuostata, nacionalinėje strategijoje nurodomos priemonės, kaip vykdyti direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje numatytas užduotis. Pastaroji nuostata nustato, kad minėta strategija turi užtikrinti, jog ne vėliau kaip iki tam tikros nurodytos datos sąvartynuose šalinamų atliekų kiekis būtų sumažintas tam tikru procentiniu dydžiu. Iš šių nuostatų formuluotės ir struktūros aiškiai matyti, kad jos valstybėms narėms nustato minimalų siektiną sumažinimą ir kad jos neprieštarauja tam, jog šios valstybės nustatytų griežtesnes priemones.
- 32 Iš to matyti, kad EB 176 straipsnis ir direktyva numato galimybę valstybėms narėms nustatyti griežtesnes apsaugos priemones, viršijančias direktyvoje esančias minimalias ribas (šiuo klausimu dėl 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų (OL L 377, p. 20) žr. minėto sprendimo *Fornasar ir kt.* 46 punktą).

Dėl pirmojo klausimo

- 33 Pirmuoju klausimu prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs teismas iš esmės klausia, ar direktyvos 5 straipsnio 1 ir 2 dalys, skaitomos atsižvelgiant į

EB 176 straipsnį, draudžia nacionalines priemones, kurios nustato griežtesnius nei direktyvoje nustatytus reikalavimus dėl sąvartynuose šalinamų atliekų. Klausimas yra susijęs su keturiais nacionalinės teisės akte numatytais reikalavimais. Juos išnagrinėti reikia vieną po kito.

- 34 Visų pirma, direktyvos 5 straipsnio 2 dalis numato, kad vėliausiai iki 2016 m. biologiškai skaidomų komunalinių atliekų, šalinamų sąvartyne, kiekis turi būti sumažintas iki 35 %, skaičiuojant nuo bendrojo šių atliekų kiekio (pagal svorį), susidariusio 1995 metais. O 2001 m. Nutarimas, ypač jo 3 straipsnio 3 dalis, 4 straipsnio 1 dalis ir 1 bei 2 priedai, nustato mažesnes atliekų, šalinamų sąvartyne, organinių likučių kiekio ribas.
- 35 Apibrėžiant nustatytus ribinius dydžius, šiame nutarime remiamasi, *inter alia*, smalkių ir bendrosios organinės anglies (BOA) požymiais, o direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje naudojamas procentinės išraiškos pagal svorį kriterijus.
- 36 Šiuo klausimu pažymėtina, kad priemonės, pavyzdžiui, BOA ar smalkių, metodo naudojimas nėra siektinas tikslas, palyginti su direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje numatytais tikslais, o tik priemonė pasiekti šiuos tikslus.
- 37 Kadangi valstybės narės gali pasirinkti priemones tikslams, numatytiems direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje pasiekti, priemonių kriterijai, numatyti 2001 m. Nutarime, atitinka direktyvos reikalavimus.

- 38 Dėl atliekų, šalinamų sąvartyne, organinių likučių kiekio ribų akivaizdu, kad nacionalinė priemonė, minima pagrindinėje byloje, siekia to paties tikslo kaip ir direktyva, būtent sumažinti oro ir vandens užterštumą, mažinant biologiškai skaidomų atliekų šalinimą sąvartynuose.
- 39 Kad būtų pasiektos šios ribos, 2001 m. Nutarimas reikalauja, jog biologiškai skaidomos atliekos būtų apdorotos prieš jų šalinimą sąvartyne. Mechaninį-biologinį atliekų apdorojimą sudaro tokie procesai: smulkinimas, rūšiavimas, kompostavimas ir fermentavimas. Kitoms atliekoms naudojamas terminis apdorojimas jas deginant.
- 40 Visos šios apdorojimo formos atitinka direktyvą. Pastarosios 6 straipsnio a punktas įpareigoja valstybes nars imtis priemonių, kad sąvartynuose būtų šalinamos tik apdorotos atliekos. Apdorojimas direktyvos 2 straipsnio h punkte yra apibrėžtas kaip „fiziniai, terminiai, cheminiai ar biologiniai procesai, įskaitant rūšiavimą, kai keičiamos tam tikros atliekų savybės, kad sumažėtų atliekų tūris, pavojingumas, palengvėtų jų tvarkymas ir padidėtų utilizavimo galimybės“. Iš to matyti, kad direktyva terminį atliekų apdorojimą numato tam, jog būtų sumažintas atliekų pavojingumas.
- 41 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad ribos ir kriterijai, nustatyti nacionalinėje priemonėje, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje, siekia to paties tikslo kaip ir direktyva – apsaugoti aplinką. Kadangi šiuo teisės aktu yra nustatyti griežtesni nei direktyvoje numatyti reikalavimai, jis yra griežtesnė apsaugos priemonė EB 176 straipsnio prasme.
- 42 Antra, direktyvos 5 straipsnio 2 dalis numato, kad valstybės narės trim etapais, kurie baigiasi ne vėliau kaip iki 2006 m., 2009 m. ir 2016 m., sumažina atliekų kiekį. 2001 m. Nutarimas nustato trumpesnius terminus, t. y. ne vėliau kaip iki 2005 m. gegužės 31 dienos.

- 43 Formuliuotės „ne vėliau kaip“ vartojimas direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje ir 18 straipsnyje reiškia, kad valstybės narės yra laisvos taikyti trumpesnius terminus, jei mano tai esant būtina (šiuo klausimu dėl išsireiškimo „mažiausiai“ žr. 1993 m. birželio 22 d. Sprendimo *Gallagher ir kt.*, C-11/92, Rink. p. I-3545, 20 punktą).
- 44 Tokiu atveju, kai valstybė narė pasirenka nustatyti trumpesnius terminus nei numatyti direktyvoje, ji taiko griežtesnes apsaugos priemones EB 176 straipsnio prasme.
- 45 Trečia, direktyvos 5 straipsnio 1 ir 2 dalys yra skirtos tik biologiškai skaidomoms atliekoms. 2001 m. Nutarimas skirtas ne tik biologiškai skaidomoms, bet ir organinėms biologiškai neskaidomoms atliekoms.
- 46 Nors direktyvos 5 straipsnis skirtas specialiai strategijai, kurios tikslas sumažinti sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidomų atliekų kiekį, akivaizdu, kad pati direktyva skirta atliekoms plačiąja prasme, kaip jos apibrėžtos 2 straipsnio a punkte.
- 47 Pirma, direktyva 1 straipsnio 1 dalyje numato griežtus eksploatacijos ir techninius reikalavimus, taikomus atliekoms ir sąvartynams, neatsižvelgiant į atliekų ar sąvartyno tipą. Antra, šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalis numato, kad valstybės narės taiko ją visiems sąvartynams, kurie 2 straipsnio g punkte apibrėžiami kaip „atliekų šalinimo vieta <...>“, neatsižvelgiant į šioje nuostatoje numatytų atliekų tipą.

- 48 Šiuo klausimu direktyvos II priedo 2 punkto šeštoji pastraipa patikslina, kad atliekų priėmimo į sąvartynus kriterijai gali numatyti organinės medžiagos kiekio atliekose ribojimus.
- 49 Iš to matyti, kad nacionalinė priemonė, nurodyta šio sprendimo 45 punkte, kuri leidimo šalinti sąvartyne (atliekas) atžvilgiu išplečia apribojimus ne tik biologiškai skaidomoms bet ir visoms organinėms medžiagoms, siekia tų pačių tikslų kaip ir direktyva. Kadangi tokia priemonė numato daugiau medžiagų, nei numatyta direktyvos 5 straipsnyje, ji yra griežtesnė apsaugos priemonė EB 176 straipsnio prasme.
- 50 Ketvirta, direktyvos 5 straipsnio 2 dalis yra skirta komunalinėms atliekoms. 2001 m. Nutarimas skirtas ne tik komunalinėms atliekoms, bet ir pagal jo 2 straipsnio 2 punktą ir 3 straipsnio 3 dalį atliekoms, kurios gali būti šalinamos kartu su komunalinėmis atliekomis, pavyzdžiui, po vandens valymo atsiradusiu dumbliu, statybų atliekomis ir atliekomis, susijusiomis su gamyba.
- 51 Jei direktyvos 5 straipsnio 2 dalis yra skirta tik komunalinėms atliekoms, nacionalinė strategija, kurios tikslas sumažinti biologiškai skaidomas atliekas, šalinamas sąvartyne, numatyta šio straipsnio 1 dalyje, apima visas atliekas, patenkančias į šios direktyvos 2 straipsnio a punkte pateiktą apibrėžimą. Direktyvos 6 straipsnio a punktu valstybėms narėms nustatyta pareiga imtis priemonių, kad sąvartynuose būtų šalinamos tik apdorotos atliekos, apima ir komunalines, ir nekomunalines atliekas. Be to, iš direktyvos 1 straipsnio 1 dalies matyti, kad ši direktyva yra skirta sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį, nesvarbu, ar tai būtų komunalinės, ar kitos atliekos.

- 52 Iš to matyti, kad nacionalinė priemonė, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje kurinei yra skirta sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį ir kuri taikoma ne tik komunalinėms atliekoms, bet ir kitoms atliekoms, yra suderinama su direktyva ir laikoma griežtesne apsaugos priemone EB 176 straipsnio prasme.
- 53 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad kiekvienu iš keturių nagrinėtų atvejų numatyta nacionalinė priemonė atitinka direktyvą, skaitomą atsižvelgiant į EB 176 straipsnį.
- 54 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar bendrai tokios priemonės gali būti laikomos prieštaraujančiomis direktyvai.
- 55 Dėl šio klausimo pažymėtina: kadangi kiekviena iš keturių numatytų nacionalinių priemonių atskirai neprieštaruja Bendrijos teisei, jos ir bendrai negali būti laikomos prieštaraujančiomis tai pačiai Bendrijos teisei. Taip pat būtų, net jei nacionalinėmis priemonėmis nustatyti apribojimai leidimui šalinti sąvartyne biologiškai skaidomas atliekas būtų taip sugriežtinti, kad apimtų mechaninį-biologinį apdorojimą ar šių atliekų deginimą prieš šalinant jas sąvartyne.
- 56 Todėl į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad direktyvos 5 straipsnio 1 ir 2 dalis nedraudžia nacionalinės priemonės, kuri:

— leidimui sąvartyne šalinti biologiškai skaidomas atliekas nustato siauresnes ribas nei direktyvoje nustatytosios, net jei šios ribos tokios siauros, kad apima tokių atliekų mechaninį-biologinį apdorojimą ar deginimą prieš šalinant jas sąvartyne,

- nustato trumpesnius nei direktyva terminus sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį,
- taikoma ne tik biologiškai skaidomoms atliekoms, bet ir organinėms, biologiškai neskaidomoms medžiagoms, ir
- taikoma ne tik komunalinėms atliekoms, bet ir atliekoms, kurios gali būti šalinamos kaip komunalinės atliekos.

Dėl antrojo klausimo

- 57 Antruoju klausimu nacionalinis teismas Teisingumo Teismo iš esmės klausia dėl nacionalinių priemonių, kurios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, atitikties Bendrijos proporcingumo principui.
- 58 Atsakant į šį klausimą primintina, kad jei nacionalinė priemonė siekia tų pačių tikslų kaip ir direktyva, tai įgyvendinant Bendrijos aplinkos politiką šios direktyvos nustatytų minimalių reikalavimų viršijimas yra numatytas ir leidžiamas pagal EB 176 straipsnį, nepažeidžiant šiame straipsnyje nustatytų sąlygų.

59 EB 176 straipsnis leidžia valstybėms narėms laikytis ar imtis griežtesnių apsaugos priemonių, jeigu jos atitinka Sutartį ir apie jas pranešama Komisijai.

60 Iš atsakymo į pirmąjį klausimą matyti, kad nacionalinės priemonės, būtent tos, dėl kurių nacionalinis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą, yra griežtesnės apsaugos priemonės EB 176 straipsnio prasme.

61 Iš EB 176 straipsnio struktūros matyti, kad priimdamos griežtesnes priemones valstybės narės įgyvendina Bendrijos teisės joms suteiktą kompetenciją, tačiau šios priemonės bet kuriuo atveju turi atitikti Sutartį. Vis dėlto siektinos apsaugos ribų nustatymas yra paliktas valstybėms narėms.

62 Todėl tiek, kiek reikia užtikrinti direktyvoje numatytų minimalių reikalavimų įgyvendinimą, Bendrijos proporcingumo principas reikalauja, kad nacionalinės priemonės būtų tinkamos ir būtinos siektinų tikslų atžvilgiu.

63 Tačiau, jeigu kitos Sutarties nuostatos nenurodytos, šis principas nėra taikomas griežtesnėms nacionalinėms apsaugos priemonėms, nustatytoms remiantis EB 176 straipsniu ir viršijančioms direktyvoje numatytus minimalius reikalavimus.

- 64 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad Bendrijos proporcingumo principas nėra taikomas griežtesnėms nacionalinėms apsaugos priemonėms, nustatytoms remiantis EB 176 straipsniu ir viršijančioms Bendrijos direktyvoje aplinkos srityje numatytus minimalius reikalavimus, jeigu kitos Sutarties nuostatos nėra su tuo susijusios.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 65 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija), nutaria:

1. 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų 5 straipsnio 1 ir 2 dalys nedraudžia nacionalinės priemonės, kuri:

— leidimui sąvartyne šalinti biologiškai skaidomas atliekas nustato siauresnes ribas nei direktyvoje nustatytosios, net jei šios ribos tokios

siauros, kad apima tokių atliekų mechaninį-biologinį apdorojimą ar deginimą prieš šalinant jas sąvartyne,

- nustato trumpesnius nei direktyva terminus sumažinti sąvartyne šalinamų atliekų kiekį,**
 - taikoma ne tik biologiškai skaidomoms atliekoms, bet ir organinėms, biologiškai neskaidomoms medžiagoms, ir**
 - taikoma ne tik komunalinėms atliekoms, bet ir atliekoms, kurios gali būti šalinamos kaip komunalinės atliekos.**
- 2. Bendrijos proporcingumo principas nėra taikomas griežtesnėms nacionalinėms apsaugos priemonėms, nustatytoms remiantis EB 176 straipsniu ir viršijančioms Bendrijos direktyvoje aplinkos srityje numatytus minimalius reikalavimus, jeigu kitos Sutarties nuostatos nėra su tuo susijusios.**

Parašai.